

Szerkesztőség:

Arad, Aesev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Eulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 960 Le

Fél évre ... 480 Lej

Negyed évre ... 240 Lej

Havonta ... 80 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 baniva t 3 ba

Tömegek álmát

szövik a nemzetek zenfi tanácsában: konferenciák, szavak, ötletek, miniszteri utazgatások az összetevői Európa álombaringatásának, amely mögött a valóság készíti elő a történelem újabb erupcióit. És a népszövetségi álomgép, új ötletet termel, azt, hogy a népszövetség tagállamaiban egységes történelemkönyvből kell oktatni az iskolásfiukat. A gyermeki szívek formálását akarja a népszövetség magának lekötni s azt a célt elérni, hogy a jövő generációja mentes legyen a jelen társadalmának hazugságától, kipsztljon a revans eszméje és helyébe a béke foglaljon helyet. De át tudja-e forrálni a népszövetség a már élő és működő ember lelkét, aki a maga véres mentalitását a házi élet csendjében átolítja a gyermekek lelkébe? Urrá tudja lenni az egységes társadalmat Európa összes katedrám és vétót tudja mondani annak a tanárnak, aki a frázisok lepedőjéből veti oda a maga felfogását a fogékony gyermekléleknek. Bár megvalósulhatna a gyönyörű gondolat, hogy a gyermek politikamentes és nemzeti tulzottságok nélküli történelmet tanulhasson, amelynek objektív és igazságos kiegyenlítő szelleme a béke szeretetére és nem a fegyver imádatára edzi a lelkeket. Addig nagyon hosszú idő fog azonban elmúlni. Addig még nagyon sokáig kell élni. És igazán nagyon nehéz élni az elfogultságok nehéz levegőjében. Pedig ma már ebben kell élniök a szegény magyar gyerekeknek, akik ha majd felnőnek, csodálkozva, elálmélkodva fogják hallgatni ezeket a világboldogító terveket. És nem fogják érteni a dolgokat. Hogyan, akkor, amikor nekik nem lehetett az anyanyelvükön tanulni, a Népszövetség az egységes történelemtanítás problémáján tűnődött.

Szegény gyermekek, akiknek a bőrén spekulál már a Népszövetség is. Mit bánják ők az egységes történelmet, mit bánják ők a messzi jövő szép terveit, mit gondolnak ők a messze, talán elérhetetlen jövő nagy-szerű megbékítésével. Most akarnak békességet, olyan békességet, amelyben dolgozhassanak, tanulhassanak, hogy majdan emberek lehessenek. Mert a tudás, amelyet nekik olyan izen nehéz megszerezniök, teszi igaz emberré az embert.

Létrejött a fuzió a nemzeti és parasztpárt között

Szállongó hírek Lupu és Jorga kiválásáról. — Goga belügyminiszter hazaérkezése

(Bucuresti, szeptember 3.) A Cuvantul mai száma azt a szenzációt keltő hírt közli, hogy dr. Lupu és elvbarátai között a napokban végleges döntés történt arra nézve, hogy Lupu többedmagával rövidesen kilép a parasztpártból. Luput állítólag az a körülmény bírta erre az elhatározásra, hogy miután a nemzetiek és a parasztpárt között már minden lehetősége megdőlt annak, hogy a két párt közötti fuziót prolongálják, a parasztpártiak részéről nagyobb engedményeket óhajtottak tenni Maniunak, amelyet viszont Lupu határozottan ellenzett.

A Cuvantul megjegyzése szerint Lupu kilépése kétségtelenül a fuzió felborulását fogja jelenteni, noha látszólag ez ellen szólnak a körülmények. A lap ugyanis tudni véli, hogy Luput mélyebb és egészen más okok készítik a kilépésre, amelyeket azonban egyelőre teljesen titokban tartanak. Tény azonban, — írja a Cuvantul — hogy Lupu egy pillanatra sem egyezné bele abba, hogy az egyesült két pártnak Maniu legyen a feje. A Cuvantul azonban nemcsak azt közli, hogy a nemzeti- és parasztpárt fuziója esetén Lupu dr. és hívei kilépnek, hanem hirtetését azzal toldja meg, hogy a nemzeti pártból viszont Jorga hívei és sok erdélyi politikus távozik.

A Cuvantul eme fantasztikusnak látszó hirtetését természetesen nyomon követte a cáfolat. Parasztpárti körök ma a leghatározottabban megcáfolják azt a hírt, hogy dr. Lupu a nemzeti pártból való fuzió esetén kilépne a parasztpártból. Ezzel kapcsolatos különben az a rendkívül érdekes bucuresti-i hirtetés, amely azt közli, hogy megbízható információk szerint Maniu és Michalache között teljes megegyezés jött létre a fuzió ügyében. Maniu Jorgával egyetértve, szeptember 15-re összehívta a nemzeti párt permanens bizottságát a feltételek elfogadása végett. A fuzió eggyezmény megvalósítására október 10-én mindkét párt kongresszust tart. Politikai körökben számolnak azzal az eshetőséggel is, hogy a fuzió következtében a nemzeti pártból többen kilépnek. A parasztpárt a fuzióval kapcsolatban nem hozott újabb határozatot.

Az egyesült ellenzék különben vasárnap nagyarányú propaganda gyűlés tart Bucurestiben. A rend-

örprefektus széleskörű övintézkedéseket tett az egyesült ellenzék vasárnapi népgyűlése alkalmából a rend fenntartására.

Madgearu és Joanitescu ma panaszt tettek a belügyminiszteriumban az ilfovi választások körül történt több sérelmes intézkedés miatt. A parasztpárti vezeték ígéretet kaptak a sérelmek orvoslására.

A liberális párt vezetősége a Vitorulban megcáfolja a kolozsvári Patriának azt a hírt, hogy Erdélybe liberális kiküldöttek érkez-

tek, akik propagandát fejtenek fel a nemzeti párttal való fuzió érdekében. A liberális organum cáfolja egyuttal azt a hírt is, hogy a liberális párt kollaborációs, vagy fuzió ajánlatot tett volna a nemzeti pártnak.

Itt írjuk meg azt a bucuresti-i jelentést is, hogy Goga Octavian belügyminiszter ma áviratilag értesítette politikai barátait, hogy szeptember 15-én érkezik vissza külföld utjáról és szeptember 15-én veszi át hivatalát Garoflidtól, aki eddig helyettesítette.

Állampolgársági pótlósszeírás Aradon.

A város vezetőségének érdekes akciója. — Sürgős kérelem a minisztériumhoz.

(Saját tudósítónktól.) Aradváros lakossága egy tekintélyes részének régi és sokszor emlegetett sérelme az állampolgárság kérdése. Aradi polgárok, akik itt születettek, vagy itt éltek le életük egy tekintélyes részét, nem román állampolgárok, mert a szükséges igazoló okmányaik akkor nem voltak kéznél. Másokkal viszont még kellemetlenebb eset is történt: dacára annak, hogy aktáikon igazolták román állampolgárságukat, mégis kimaradtak a listából a gyors munka következtében keletkezett elnézés folytán. Az összeírásnál tudvalevőleg egy előkészítő listába vezették be először az állampolgárok neveit. Közben azonban sok akta kézenkőzön elkallódott és így azok persze nem is kerülhettek be az előzetes listába, dacára annak, hogy aktáik annak idején szabályszerűen közszemlére is voltak téve s így az érdekelték megnyugodhattak, hogy ügyük rendben van. Az előkészítő lista nyomán készült a végleges lista, amelyből azonban természetesen ezeknek a polgároknak nevei már hiányoztak. Persze erre végnélküli lőtásfutás kezdődött egyik fórumtól a másikig szaladgáltak az érdekelték, a válassz azonban mindig ugyanaz volt:

— Nem segíthetünk rajta. Tessek a minisztériumhoz fordulni.

Mivel ez az eljárás igen sok pénzbe kerül, a legnagyobb része kénytelen-kelletlen belenyugodott abba, hogy nem román állampolgár, minden erre való jogosultsága dacára. A város vezetősége most azonban segíteni akar ezeknek a polgároknak helyzetén és végre rendezni akarja az állampolgárok kérdését. Ezért sürgős felterjesztést tett a minisztériumhoz, hogy engedélyezze ezeknek a listába való utólagos felvételét.

Még egy kérdésben is segíteni akar a város a polgárok helyzetén. Mivel sokan az állampolgársági eljárás idején nem tanózkodtak itthon és a törvény végrehajtási utasításának 63. szakasza módot nyújt az ilyen polgároknak, hogy pótlólag a minisztériumtól kérjék a román állampolgárság elismerését, a város veszi át ezeket a kérvényeket és gondoskodik a gyors elintézésükről. Ezeknek a polgároknak főleg azt kell igazolniok, hogy 1918. december elsején itt bírtak illetőségi joggal.

Amint a minisztériumtól erre valami utasítás érkezik, a város egyidejűleg megkezdi az állampolgársági igazolványok szétosztását, amelyeknek több mint a fele már készen áll.

Aradváros polgársága körében általános érdeklődéssel várják a város vezetőségének további munkáját és akciójának eredményét, mivel sok embert mentene meg felesleges kiadásoktól és egyéb kellemetlenségektől az akció sikere.

Szabadonengedik a halálautó sofförjét.

(Cluj—Kolozsvár, szeptember 3.) Jelentettük, hogy tegnap reggel a kolozsvár-szászfenesi országúton a Ciment és Dukasz söraktár teherautója felborult s utasait maga alá temette, akik közül hárman a kolozsvári klinikán kiszervek. A halálautó sofförjét, Wilner Józsefet, akit tegnap letartóztattak, ma valószínűleg szabadlábba helyezik, miután semmiféle terhelő momentum nem merült fel ellene. Az áldozatokat holnap délután temetik a klinika halottasházából.

Huszezer lej vérdíj a zsigmondházi gyilkosért

Molnár Károlyné, a meggyilkolt főtisztviselő özvegye nem nyugszik addig, amíg férje gyilkosát fel nem kutatja.

(Saját tudósítónktól.) Egy szomoruzemu asszony, talpig fekete-ben, bolyong magábanmerülten az aradi uccák hullámzó néptömege között. Szeme révetegen fut végig a vidám embereken, majd keserű mosolyra rándulnak az izmok; egy álnokul sülvítő gyilkos revolvergolyó örökre elvitte az ő jókedvét, az életbe vetett hitét. Másfél esztendő óta bolyong szomoruan özvegy Molnár Károlyné, a Zsigmondházi meggyilkolt Acsev. főellenőr özvegye és hivatalról-hivatalra járva keresi-kutatja a büntető igazságot, amely megérdemelt helyére juttatja az elvetemült gyilkost. Tizenhét hónapja várja, hogy elfogják azt, aki a gyilkos revolvergolyót küldötte egy zsigmondházi kis házban Molnár Károly jószágos szívébe és elrabolta tőle 40 esztendőn keresztül volt hűséges élettársát.

Nem nyugszom mindhalálig.

Előttünk özvegy Molnár Károlyné, akinek minden szava törhetetlen akaratról tesz tanúságot.

— A gyilkost meg fogom találni — mondja — és nem nyugszom mindhalálig. Meg kell találnom azt a gazembert, aki férjemet megölte, hogy odajusson, ahova megérdemli: a legsötétebb fegyházba. Állandóan járom a rendőrséget, a csendőrséget, a gyilkosság szomorú környékét és valami megfoghatatlan belső érzés azt sugja nekem, hogy a gyilkos megkerül.

— És nem gyanakszik senkire? — szól a kérdés.

Az özvegy szeme sötéten, fenyegetően csillan fel és keményen mondja:

— De igen! Gyanakszom valakire és megingathatatlan véleményem az, hogy férjem gyilkosa ő volt. — A hang itt valahogy csöndesebbé válik és özvegy Molnár Károlyné néhány pillanatra újra átéli a borzalmas, véres tragédiát, a mely megfosztotta élettársától. És szomorun gördülnek a szavak ajkáról, mint mindannyi gyászos fekete gyöngy.

A gyanus szomszéd.

— Amikor szegény uramat eltemettük és én a szanaszét dobott holmi között rendet csináltam, az ágy alatt egy gyűrött, fekete puhakalapot találtam. Ez nem volt a férjemé, a kalap csakis a gyilkosé lehet. És amikor a kalap megtalálásának híre elterjedt a községben, az egyik szomszéd, anélkül, hogy látta volna, felkiáltott:

— A kalap nem lehet a gyilkosé, az csak a Molnár Károly kalapja volt.

Honnan tudta ezt, ha nem is látta a kalapot? Még egy. Gyanuba fogták, kihallgatták, őrizetbe vették, de nem tudták meg róla semmi bizonyosat. És pár nap múlva ugyanez az ember egyszer ittas állapotban kijelentette:

— Tőlem aztán nem lehet semmitsem megtudni! Hiába próbálnak!

Azt hiszem — folytatja az asszony — ez elég gyanus viselkedés. Be is jelentettem illetékes

helyen, azonban eddig nincs eredmény. En azonban tovább folytatom kutatásaimat, az uram ártatlanul kiöntött vére bosszuért kiált.

Huszezer lej jutalomdíj.

A gyilkosság után párezer lej

Valentino-filmekért rajong az egész világ.

Ezen a héten egész Európa Valentino-filmeket játszik. — Az amerikai mozik megható gyászünnepe.

(Saját tudósítónktól.) A nagy Valentino immáron az emlékezésél A szép Valentino meghalt. Szépséges jegyese, Pola Negri elájult a fájdalomtól és Lucille Vanderbilt, a kis newyorki telefonosleány ájultan esett le a kapcsolótábla mellől, amidőn végigfutott a hajszálvékony dróton: **Valentino meghalt. Nem reklám!**.. Azóta már lezajlott a nagy temetés is, a melyen méreteiben szinte átfoghatatlan gyász nyilatkozott meg.

Morimann, a filadelfiai mindenható vasút- király temetésekor az a sok ezer vonat, mely a gyászmenet pillanataiban kint, a nyílt pályán furta át magát a levegőn, egy leadott rádiójelre, egy óra hosszára, robogás közben megállott. A szép Rudolpho Valentino temetésének napján ugyanugy, vérbeli amerikai gyászszal mutatkozott meg a kontinens részvéte: egyetlen egy északamerikai mozi sem tartott előadást, sőt a Broadway színházaiban és más szórakozóhelyein is csak a szokottnál jóval későbbben kezdték meg a produkciókat.

Élelmes cégek persze igyekeztek azt az üzleti formát megtalálni, amelynek segítségével a tömeghangulatot amerikaiasan üzletisíteni lehet. Így a nagy metropolisok szórakozó közönsége, sőt az Avenueok járőkelői is 100 ezerszámmal vásárolták azokat a fekete gyász-szalagokat, amelyekre az egyik himzőselyem-király vékony ezüstszálakkal egy nagy V-beüt hímestetett. A temetésen küldött-ségileg jelentek meg a különböző művészi és társadalmi egyesületek, diákok és fiatal lányok klubjai, melyek mind az öt világérsz kegyeletét képviselték. Az általuk a gyászhintóra — nagy fényűzés ez is itt, mert a rendes temetések egy üveges autón zajlanak le — halmozott koszorúk száma, a szemfüles újságtudósítók megállapítása szerint meghaladták a kilenczetet.

Newyorkban és a többi amerikai városban a temetés utáni napon csaknem minden mozi Valentino-filmeket tűzött műsorára. A közönség ma csak Valentino-filmeket akar látni, könnyezni akar, kifejezést adni mélységes fájdalomnak. A Paramount és a Famous Players-gyárakat, amelyeknél Valentino legutóbbi filmjeit játszotta, napok óta Európából is tömegesen ostromolják Valentino-filmekért.

Európa minden fővárosából sűrű kablógramok érkeznek, hogy hajón és repülőgépen azonnal indítsák utnak az elhunyt világhírű moziszmész utolsó alakításait.

Valentino legutolsó filmjei közül, amelyek most jutnak át Ame-

rikából, a „Kobra“ című tartják legértékesebbnek. Ebben mintha megérezte volna, hogy sietnie kell, egy olyan film eljátszásával, a melyből egész élete, egyénisége,

jelentősége visszatükröződik. — Valentint tehát eltemették, hogy művészete most repülőgépekkel szállított filmekercseken hódítsa meg a világot.

nyugszik addig, amíg fogadalmát be nem váltja.

— Most pedig megyek a rendőrségre, hátha már van valami — mondja és lassu léptekkel halad tovább, míg a vidám emberek tömegében elsodródik a szomorú, gyászoló asszony, aki olthatatlan bosszuszomjával szívében keresi szüntelen elköltözött életpárja elvetemült gyilkosát.

Marosi Rudolf.

rikából, a „Kobra“ című tartják legértékesebbnek. Ebben mintha megérezte volna, hogy sietnie kell, egy olyan film eljátszásával, a melyből egész élete, egyénisége,

jelentősége visszatükröződik. — Valentint tehát eltemették, hogy művészete most repülőgépekkel szállított filmekercseken hódítsa meg a világot.

Új támadások a román-bolgár határon.

(Bucuresti, szeptember 3.) Bazarciából jelentik, hogy tegnap éjjel több bolgár banda újabb támadást intézett a cadrilatermelyei határ ellen. A bandák kiraboltak

több falut és számos házat felgyújtottak. A határőrök a cadrilateri helyőrség segítségével visszaverték a komitácikat.

A kisantant szerződése a Népszövetség előtt

A hadi kártalanítási ügyeket is Genf tárgyalja le.

(Genf, szeptember 3.) Jovanovics, Petrescu Comnen és Veverca, jugoszláv, román és csehszlovák delegátusok ma betérjesztették a Népszövetség titkárságához a kisantant államok közötti szövetségi szerződés megújításáról szóló jegyzőkönyvet a népszövetségi paktum 18-ik pontja értelmében történelmi becikkelyezés végett.

(Bucuresti, szeptember 3.) Mitilienu külügyminiszter ma hosszabb megbeszélést folytatott Lepadatu pénzügyminiszterrel és Giuannal, a hadi kártalanítási osztály igazgatójával és információkat kért a

háborus kártalanítási ügyekről, amelyek a Népszövetség előtt is megvitatásra kerülnek.

(Budapest, szeptember 3.) Tanczos Gábor tábornok, Magyarország népszövetségi delegátusa Genfbe való elutazása előtt nyilatkozott az Új Nemzedéknek és kijelentette, hogy azért vesz részt a tanácskozásokon, mert két általános érdekű katonai kérdés is szerepel a programon. Az egyik az általános leszereléssel kapcsolatos döntőbíráskodás és a biztonság kérdése, a másik a leszerelést előkészítő konferencia jelentése, a melyről éles vita várható.

Közelharcok

az aradi piacokon.

Mezloptak egy ócskást. — Verekedő piaci árusok.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi ócskapiacra ma délelőtt nagy botrány játszódott le. Egy árusító asszonytól elloptak több öltözet ruhát. Az asszony rendőrt hívott és két glogováci asszonyt vádolt meg azzal, hogy a ruhákat ellopták. Hamarosan hatalmas közönség akadt a vitának és az összegyűlt két pártra osztottak. Az egyik védelmére kelt a glogováciaknak, a másik párt pedig a meglóptott asszonynak adott igazat. A rendőr egyedül nem tudott rendet teremteni és segítséget hívott. Mire a rendőrök megérkeztek, a glogováci asszonyok eltűntek a helyszínről, sőt a meglóptott asszony is megunt a vitatkozást, összepakolt és hazatolta kocsiját, amelyre áru fel voltak rakva. Az egybegyűlték azonban tovább folytatták a szóharcot, amely csakhamar tetlegessé fajult. A rendőröknek csak nagy nehezen sikerült szétoszlatni a tömeget, amelynek egy-két tagja dagadt fejű és kék foltokkal hagyta ott a harcszínteret.

A Piata Catedraeli (Thökölv-téri) piacon szintén verekedés volt ma délelőtt. Két árusító verekedett ös-

sze anyagi differenciák miatt. A két ember, mire a rendőrök megérkeztek, alaposan helyben hagyta egymást. A rendőrségre kísérték őket, ahol uccai botrány okozásáért megindul ellenük az eljárás.

Belvenkét millió adót fizet Arad.

A város és megye állami adókötelezettsége összesen 125 milliót tesz ki.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi pénzügyigazgatóság pénzügyminiszteri rendeletre ma érdekes statisztika összeállítását fejezte be. A statisztika pontos kimutatás közöl arra vonatkozóan, hogy a város és a megye községei mennyi egyenes adóval járulnak hozzá az állami közterhek viseléséhez. A statisztika összesítése szerint Arad város községe 72 milliót, a megye összes községei pedig 53 milliót fizetnek 1926. évben egyenes adóban, ami összesen 125 milliót tesz ki. Ebben az összegben természetesen nincsenek benne a közvetett adók, a községi illetékek és egyéb címen szedett adóösszegek.

Franciaország megoldja a nemzeti kisebbségek problémáját.

Az elzászi németek: a kisebbségi szabadságjogok diadalmos előharcosai. — A bretonok is autonómiát kapnak. — Millerand szenzációs kijelentései.

(Berlin, szeptember 3.) (Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától). Elzász-Lotharingia német népe szívós küzdelem után a kisebbségi szabadságjogok elismerésére és teljesítésére kényszerítette a mértékadó francia politikai köröket. Az elzászi lapok nyilatkozatait közölnék Millerandtól, melyben ez a nacionalista államférfi jelzi, hogy Elzász-Lotharingiában bevezetés előtt áll a „regionális rendszer” és agyrémnek minősíti azt, mintha a párisi kormány el akarná franciásítani Elzász népességét.

Millerand nyilatkozata az elzász-lotharingiai németek követeléseinek teljes elismerését jelenti. Az elzászi németek a germán faj szabad fejlődését követelik a kelta államon belül.

Elzászi mintára azonban Franciaország egyéb népfajai is autonómiát kezdenek követelni. A bretonok nevében Maurice Marchal nyílt levelet tett közzé a „Breiz Mao” című breton folyóiratban, amelyben a breton nép és a breton nyelv számára ugyanazokat a jogokat követeli, mint amelyeket a francia kormány Elzászot illetően elismert. Millerand nyilatkozatában kitér Marchal nyílt levelére, illetőleg a bretonok követeléseire és kijelenti, hogy a „regionális rendszert” a francia kormány hajlandó az ország egyéb részeire is kiterjeszteni.

Franciaországban szóval a kisebbségi autonómia eszméje diadalmaskodni kezd. Vajjon a francia példa jobb belátásra fogja bírni Páris keleti szövetségeseit, az utódállamokat, amelyek még mindig elzárkóznak a kisebbségi követelések teljesítése elől?

Az elzászi kisebbségi mozgalom történetének ismeretéhez tudni kell, hogy amikor a franciák a világháború után annakálták Elzász-Lotharingiát, tudatában voltak annak, hogy a tartomány többsége német és német akar maradni. Eleinte az elnyomó politika diadalmaskodott. Az elzászi határ Németország felé elzárták és azt hitték, hogy néhány éven belül kúrthatják az ősök évszázados nyelvét: a németet. Figyelmük kívül hagyták azt, hogy egy nemzet és egy nyelvet lehetetlen erőszakkal megszüntetni. Nyugalmas fejlődés hosszú idő során hozhat ugyan jelentéktelen eltéréseket. Így Metz környékén 200 év alatt a francia nyelv 10—20 kilométer sávban visszaszorította a német nyelvet. Ezzel szemben a berni kanton északi csücskében az utolsó két évszázad alatt a német nyelv némi térhódítása észlelhető. A franciák azonban győzelmi mámorukban azt hitték, hogy egy-két éven belül franciává tehetik Elzászot. Strassburg németjeit, akik egy szót sem értettek franciául, megbüntették, ha az utcán németül beszéltek. Azokat viszont, akik a németeket feljelentették, nagy jutalomban részesítették. A gyermekek nem tanultak meg sem németül, sem franciául. Az importált francia tanítók nem tudták magukat megérinteni a német gyermekekkel és így képtelenek voltak tanítani. Ilyen viszonyok közepette született meg Elzász-Lotharingiában a német kisebbségi mozgalom és néhány év alatt szerény hetilapból hatalmas napilappá fejlődött a kisebbségi központi organum, a Strassburgban megjelenő „Zukunft”. A párisi kormány hasztalanul lépett fel a legnagyobb szigorral, hiába erőszakoskodott, sikertelenül vetette börtönbe a kisebbségi mozgalom vezetőit hazatérésük és Irredentizmus címén, a

kisebbségek egy jöttányit sem adtak fel követeléseikből és céludatos, erélyes küzdelmük most eredményre vezetett, a francia kormány már elismeri a kisebbségek kulturális, gazdasági, sőt politikai autonómiáját, az elnyomás megszünt és a kisebbségek szabadságjogait Franciaországban rövidesen beiktatják az alkotmánytörvénybe.

Szemere Pál.

Averescu külföldi diadala.

A francia-román szerződés nagy jelentősége.

(Bucuresti, szeptember 3.) A francia-román barátsági szerződés ratifikálásának ténye kétségtelenül nagy érdeklődést keltett az ország közvéleményében. Különösen a kormánypártok vannak megelégedve Briand amaz elhatározásával, hogy két évi huza-vona után végre elismertette a francia kamarában a román-francia barátsági szerződést és ezt a sikert Averescu miniszterelnök győzelmeinek tartják, akit nem annyira a szerződés messzemenő előnyei hordereje indított a szerződés végleges perktuálására, mint inkább az a körülmény, hogy a liberálisok által kezdeményezett közeledés fiaskóját szembeötlőbbé tegye. Erre vonatkozólag azonban a Curvutul tudni véli, hogy a szerződés ratifikálását valaképpen De Billy, bucaresti-i meghatalmazott francia miniszter

készítette elő, aki viszont személynél nézeteltérésben áll a liberális vezetékkel. Tény viszont — a lap megállapítása szerint, — hogy a szerződés ratifikálása nemcsak, hogy elősegíti az olasz-román szerződés megkötését, de igen nagy fontossággal bír a belpolitikai helyzet kialakulására nézve is. Maguk az ellenzéki pártok is kénytelenek elismerni, hogy a ratifikálás ténye lényegesen megerősítette a kormány helyzetét, viszont a liberálisok aspirációja érzékeny veszteséget szenvedett, akiket ez a csatlódás hosszú időre harcképtelenné tehet. Különösen nagy jelentőséget tulajdonítanak a szerződés ama pontjának, amely szerint a franciák elismerik Románia jogait Besszarabiára nézve és úgy tudják, hogy ez a körülmény döntő befolyással lesz az olasz álláspont megváltoztatására is.

Szendrey megszervezte az aradi színtársulatot

Az új tagok névsora. — Huszonnégy elsőrangú tagból áll az új társulat.

(Saját tudósítónktól.) Aradváros új színgazgatója — Szendrey Mihály — attól a pillanattól kezdődően, amikor Aradváros akkori tanácsa egyhangú határozattal neki adta az aradi színházat, felfokozott buzgalommal és ambícióval látott hozzá a színtársulat megszervezéséhez. És ezt a felelősségteljes munkát annál nagyobb gondossággal igyekezett Szendrey elvégezni, mert épen az ideai szervezkedés fontosságára és jelentőségére nézve túlnő a szokásos kereteken. Az a helyzet ugyanis, hogy az ideai színtársulat Aradváros színházjáró közönsége, hiszen egyhangú óhajítás öltött testet akkor, amidőn újból Szendrey Mihály lett az aradi színház igazgatója. A város közönsége ugyanis benne látja az egyetlen alkalmas szakembert, aki a sok viszonytárgyokon átmenő aradi magyar színezetet újra a régi fényében ragyogtatva, a megfélemlítő magas színvonalra emeli fel. És ennek az előlegezett bizalmának Szendrey igyekezett is eleget tenni. Hetek szorgos munkája után ma befejeződött az aradi új színtársulat megszervezése.

Az új társulat a következőképpen alakult meg: **Igazgató: Szendrey Mihály** igazgató, **Hetényi Elemér** igazgatóhelyettes főrendező, **Kallós József** alkalmos. **Elsőrendű női tagok: Adorján Margit** társalgási színésznő, **Fekete Irén** hősnő és társalgási, **Havassy**

Mimi énekes primadonna, **Kalmán Sári** szende és társalgási, **Károly Klári** színésznő, **Kertész Mancsi** táncos szubrette, **Kiss Mariska** drámai és vígjátéki anya, **Pallay Mancsi** naiva, **Szentgyörgyi Mária** énekesnő, **Zöldhelyi Anna** énekes primadonna. Ezenkívül 4 táncosnő és 12 kardalosz. **Elsőrendű férfi tagok: Borovszky Oszkár** bonviván, baritonista, **Désy Jenő** táncoskomikus, **Fratka Géza** bonviván, **Győző Alfréd** buffó, jellemkomikus, **Hetényi Elemér** kedélyes apa, **Jávor Alfréd** társalgási színész, **Kallós József** jellemszínész, **Kövérny Emília** énekes, **Kun Dezső** buffókomikus, **Mészáros Béla** szerelmes színész, **Olasz Lajos** hős és jellem, ifj. **Szendrey Misi** síhedér, id. **Szendrey Mihály** színész, **Várnay Jenő** jellemszínész és 12 kardalos. **Karnagyok: Gellert Pál**, dr. **Buja Sándor**, 24 zenész. Az opera előadásokon résztvesz a **Róna** Dezső vezetésével szervezett elsőrendű opera staggione. **Ügyelő: Erdélyi Kálmán. Sugók: Hevesi Jenő és Sax Sári.**

Ahogy végig nézzük az új társulat névsorán, a legnagyobb részük jó ismerőse az aradi közönségnek, akiket pedig nem ismerünk, azok olyan jócsengésű névvel jönnek, hogy bizonyára beférkőznek hamarosan a közönség szívébe, szeretetbe. De minden akkor derül csak ki véglegesen, amikor hosszú szünet után újból felhangzik az ügyelő csengője s megkezdődik az előadás...

Nincs még döntés a lakáskérdésben.

(Bucuresti, szeptember 3.) Cudalbu igazságügyi miniszter a lakbérleti törvényre vonatkozólag kijelentette a Rador munkatársának, hogy egyelőre nem történt döntés sem a törvény meghosszabbítására, sem pedig annak hatályon kívül helyezése tekintetében. A miniszter csak egy bizottságot nevezett ki a kérdés beható tanulmányozására. A vezetőeszmé az, hogy olyan formulát találjanak, amely ezt a kérdést a lehető legsimábban megoldja és rázkódattatás nélkül elősegíti a normális mederbe való visszatérést.

Cudalbu igazságügyi miniszter fenti nyilatkozatán kívül kijelentette, hogy a lakbérleti törvény tanulmányozására kiküldött bizottságot, amelynek tagjai eredetileg csak magasarangu bíróból állottak, kiegészítik ügyvédekkel is. A miniszter ez alkalommal hangsúlyozta, hogy a gyorsított eljárásról szóló törvény alkalmazhatatlan és azt módosítani fogja.

Megszigorították az adóbefizetéseket Aradon

Az aradi pénzügyigazgatóság rendelete a késedelmes befizetők ellen.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi pénzügyigazgatóság ma rendeletet adott ki mindkét adóhivatalának, hogy a jövőben pontosan be kell tartani a forgalmi és lukszusadók befizetésénél az előírt fizetési sorrendet. A rendelet kiadására az szolgáltatott alkalmat, hogy a betűrendet az érdekeltek nem tartották be, hónap közben igen sokan nem tettek eleget befizetési kötelezettségüknek, hanem a hónap utolsó napjain igyekeztek adójukat befizetni. Ennek következtében az utolsó napokban óriási tolongás keletkezett és nagyon sokan már csak a következő hónap első napjaiban juthattak a pénztárhoz. Az új rendelkezés megtiltja, hogy a forgalmi és lukszusadó kifizetéseket a következő hónapra vigyenek át s azt, aki csak egy nappal is késik, a forgalmi adó kétszeresével, a lukszusadónak pedig négyszeresével sújtásuk bírságként.

Szeptember hónapban a következő a befizetések sorrendje: 5-én A., 6-án C., 7-én E., 8-án G., 9-én H., 10-én K., 11-én L., 12-én M., 13-án N., 14-én P., 15-én R., 16-án S., 17-én T., 18-án U., 19-én Z., 20—23-án a részvénytársaságok. Akik az előírt napoknál később jelentkeznek befizetésre, azok befizetését csak akkor fogadják el, amikor már az aznapra esedékes befizetések mind megtörténtek. Ez természetesen a késedelmeskedők számára tekintélyes idővesztést jelent.

Itt említjük meg, hogy az aradi pénzügyigazgatóság ismét több új végrehajtót alkalmazott, akik a napokban megkezdik a foglalat azoknál az adózó feleknél, akik még nem tettek eleget 1926. évre esedékes adófizetési kötelezettségüknek.

— Örzi a volt Pangalos-kormányt. Athénből jelentik: A kormány me tiltotta a Pangalos-kormány volt tagjainak, hogy az országból eltávozzanak, mielőtt a működésük ügyében megindított vizsgálata befejezést nem nyer.

SPORT.

O A vasárnapi mérkőzések bírái. Az aradi bíróbizottság vasárnapra a következő bírákat delegálta: Gloria-CFR-pálya. D. e. 11 órákor: ATE ifj.—Olympia ifj. Bíró: Kalmár. D. u. 1 és fél órákor: AMTE—Frontiera. Bíró: Darázs. D. u. 3 és fél órákor: AMTE II.—ATE II. Bíró: Vladovici. D. u. 5 órákor: AC Jiul.—ATE I. oszt. bajnoki. Bíró: Horváth József; határbírók: Matusz és Darázs. Voința-Victoria-pálya: D. u. 2 órákor: Voința-Victoria ifj.—Unirea ifj. Bíró: Kalmár. D. u. 4 órákor: Voința-Victoria II.—Intelegerea II. Bíró: Behm Béla. D. u. 6 órákor: Voința-Victoria—Intelegerea II oszt. bajnoki. Bíró: Csenka; határbírók: Pfeiffer és Kalmár. Tricolor-pálya. D. e. 9 és fél órákor: Tricolor ifj.—Unirea ifj. Bíró: Oravețz. D. u. 5 és fél órákor: Tricolor—Wacker II. oszt. bajnoki. Bíró: Traiconi; határbírók: Hammermann és Balaihy. Banatul-pálya. D. u. 5 órákor: Unirea—Banatul II. oszt. bajnoki. Bíró: Juhász. Simeria: Olympia—CFR-Simeria I. o. bajnoki. Bíró: Horváth Lajos.

O Oradea-Mare—Arad. Vasárnap Arad válogatott csapata Oradea-Maren vendégszerepel a jelenleg elsőrendű váradi reprezentatívok ellen. Tekintettel arra, hogy néhány aradi játékos bajnoki mérkőzés miatt nem szerepelhet. Vátlam Titus szövetségi kapitány a CAMP 2 kváló csapatjátékosával, Vasváryval és Gugával egészítette ki a csapatot. Arad valószínűleg a következő összeállításban szerepel: Czinczer—Husztig, Mágory—Kozma, Pálincás, Ladányi—Duffner, Guza, Vasváry, Teleky, Auer I.

O A Hellas Sport-Club szeptember hó 5-én, vasárnap d. e. fél 10 órákor a clubházban rendkívüli közgyűlést tart. Kérjük a tagok szíves megjelenését. Elnökség.

O Első őszi bajnoki mérkőzés Aradon. A bajnokság őszi kampánya már múlt vasárnap kezdetét vette, mikor is a Zsilvölgyében játszottak le két mérkőzést. Vasárnap már Aradnak is meglesz a szezonnyitója. Az ATE látja vendégül a múlt vasárnap győzelmeskedő AC-Jiult, melynek formájáról a legjobb hírek vannak forgalomban. Az ATE megerősödve, pompás együttessel áll ki és így igen érdekelt küzdelem fog a bajnoki pontokért lefolyni. A mérkőzés a Gloria-pályán pontban fél 6 órákor veszi kezdetét, melyet az AMTE és ATE tartalékcsoportainak a szövetségi díjért és AMTE—Frontiera ifjusági bajnoki mérkőzések előznek meg.

O A magyar folyambajnok. Budapestről táviratozzák: Halassy Olivér, a féllábu uszóbajnok a 9 kilométeres folyambajnokságot nagy fölényvel nyerte meg 1 óra 4 perc és 9 másodperc idő alatt. A bajnokság második helyezettje százötven méterrel maradt Halassy mögött. A bajnokot a cél publikuma nagy örömrivalgással fogadta és édesapja a siker örömétől meghatóttan, könnyező szemekkel ölelgette a fiát.

Jugoszlávia várja Magyarország közeledését.

A mohácsi szózat érdekes utóreggésel. — A budapesti román követ Horthy beszédéről.

(Bucuresti, szeptember 3.) A bucaresti-i sajtó ma igen élénken foglalkozik Horthy Miklós magyar kormányzónak a mohácsi gyásznapségek alkalmával elmondott és előreláthatólag megszemenő külpolitikai változásokat előidéző beszédével. A bucaresti-i lapok leközlük még a budapesti román követségnek az Esti Kurirban közreadott nyilatkozatát is. Eszerint Románia budapesti meghatalmazott minisztere ma még nem tulajdonít különösebb fontosságot a kormányzó beszédének és az a véleménye, hogy egy esetleges szerb-magyar közeledés egyáltalában nem sértene a kisantant érdekeit és az kizárólag Jugoszlávia magánügye maradna. Valószínű azonban, — mondotta a román követ, — hogy ez csak kezdet volt a magyarok részéről, amelyet azonban rövidesen egy Csehszlovákia és Románia felé való orientálódás is követni fog, amit viszont Románia mindenkor a legnagyobb készséggel fog elősegíteni.

Belgrádi jelentés szerint a Vreme Horthy mohácsi beszédére vonatkozóan kérdést intézett Markovics meghatalmazott miniszterhez, a Genfben levő külügyminiszter helyetteséhez. Markovics kiemelte, hogy a magyar kormányzó rokonszenves nyilatkozata politikai szempontból igen nagy jelentőségű. Rámutatott arra, hogy Magyarország és Jugoszlávia közeledéséből milyen jótékony hatásu következmények származhatnak. Hangoztatta, hogy ezzel mind a két állam Közép-Európa békéjének és haladásának ügyét szolgálhatja. Jugoszlávia igen hasznos szerepet tölthet be, hogy kapcsolatot biztosíthasson Magyarország és a kisantant között. Pontos érdekek szólnak a közeledés mellett és a kormányzó beszéde nagyjelentőségű állomása annak az utnak, amely ebbe az irányba vezet. A miniszter kiemelte még, hogy a közeledés nemcsak a két szomszédos országnak válik javára, hanem általános érdekeket szolgál.

Egy filmtársaság kalandja Bucuresliben.

A bucaresti-i rendőrség megsemmisítette az engedély nélküli felvételeket.

(Saját tudósítónktól). Furcsa kalandban volt részük a berlini Liberty-filmgyár Romániába érkezett megbízottaknak, akik egy leánykereskedelemellenes propagandafilm helyi felvételeit csinálták meg több romániai városban. A felvételek azonban nem mentek simán, mert az erdélyi felvételek után a régi királyságba utazott megbízottakat a rendőrség a belügyminisztériumhoz utasította az engedélyért, a belügyminisztérium viszont azzal utasította el kérésüket, hogy az engedély megadása a rendőrségre tartozik. A társaság

napok múlva megunt a téflenséget és a bizonytalanságot, s mérés elhatározással minden engedély nélkül a régi királyságban is megcsinálta a felvételeket. — Miután így elvégezték a dolgukat, továbbutaztak. A rendőrség azonban közben megtudta, hogy megcsinálták a felvételeket, mire utasítási utasítás értelmében Constanzában feltartóztatták a filmező társaságot és elvették a felvett negativeket, amelyeket meg is semmisítettek. A filmtársaság ezután tovább utazott Görögországba, de a megsemmisített filmet kártérítési pert indít a bucaresti-i rendőrség ellen.

A bukott magyar bankár diszhintója.

Hermányi-Herzmann Tivadar négylovas diszkocsit ajándékozott IV. Karoly gyermekeinek.

(Saját tudósítónktól). A dollár-sikkasztás miatt Bécsben letartóztatott Hermányi-Herzmann Tivadar különös kárrierjéről mára sok érdekes, eddig nem ismert részlet került nyilvánosságra. A letartóztatott bankár — mint már megírtuk — fia volt Herzmann Bernát budapesti gabonakereskedőnek, aki a legbefolyosabb és legszolidabb cég tulajdonosa volt a békeidőkben. Herzmann Bernát már gyermekkorában fényűző életmódra nevelte fiát. A fényűző életmód mellett azonban Herzmann Tivadar nagyszerű gazdasági elmének is bizonyult. Miután apja fiatalkorában kiküldte őt Amerikába, ott Herzmann Tivadar ügyszólván nélkülözve az otthoni segínyt, teremtett magának amerikai szemmel mérve is, szép pozíciót. Néhány évvel a háboru előtt tért haza Herzmann Tivadar Amerikából és ekkor vette el okányi Schwartz Gyula leányát. A házasság boldogtalannak bizonyult és Herzmann Tivadar rövid idő múlva el is vált feleségétől.

ra magyarazzák Herzmann Tivadar sorsa fordulásának az okait. Tény az, hogy házasságának felbomlása hosszú időre kizökkentette lelki egyensúlyából. Azonban csakhamar új erőre kapott s most már kettőzött erővel fordult a pénzszerzés felé. A háborus konjunktúrákat nagyszerűen tudta kihasználni, kártyán is nagy szerencséje volt. A háboru utolsó éveiben már olyan társadalmi pozícióra kapaszkodott fel Herzmann Tivadar, hogy egy négylovas diszhintóval kedveskedett Habsburg Károly király gyermekeinek. Kévéssel később udvari meghívó szólította Lainsba, a királyi családhoz. Már-már arról beszéltek, hogy Herzmann Tivadar udvari tanácsos lesz. Még inkább növelte vagyonát az ügyes pénzember az összeomlás után. Erősen kedvezett neki az infláció, de később, amikor a budapesti tőzsdekonjunktura kezdett meginogni, ő is rengeteget veszített és ettől kezdve elhagyta szerencséje. Legutóbb minden vagyonát frankspekulációba fektette s a néhány hónap óta aktuális frankkriszist őt is magával rántotta.

A család ismerősei erre a válas

ta. A csalást, melynek vádjá alatt letartóztatták, ebben a szorult anyagi helyzetében követte el.

Mint Bécsből jelentik, Herzmann családja kifizette az okozott kárt, s a bécsi rendőrség ma dél előtt szabadlábra helyezte a sikkasztó bankárt, akinek barátai biznak intelligenciájában és üzleti érzékében, s hiszik, hogy Herzmann Tivadar ismét talpra fog állani.

Aradiak

a kolozsvári háztulajdonoskongresszuson.

Az aradi háztulajdonosközség felhívása.

(Saját tudósítónktól). A lakások felszabadítása, a rekvirálások végleges megszüntetése és a beltelkek kisajátítása ellen — mint megírtuk — erős harcot vívnak a csatolt területek háztulajdonosai, s evégből eddig Oradeán és Timisoarán országos kongresszust tartottak.

E kérdések, valamint a háztulajdonosi kamarák föllállítása és a lakáskriszis megoldása céljából építkezési kölcsön megszerzése tárgyában szeptember hó 12-én a clujai háztulajdonosok szövetsége az erdélyi, bucaresti, bukovinai és besszarábiai háztulajdonosok szövetségeivel egyetemben nagyszabásu kongresszust tart.

Az aradi háztulajdonosok szövetsége e kongresszusra a sajnós, betegen fekvő dr. Demian elnök akadályoztatása folytán dr. Miron Justin alelnök és dr. Steinitzer Pál titkár-ügyész delegálta. Az aradi háztulajdonosok szövetségének tudomása szerint tagjai közül többen e nagyszabásu kongresszuson résztvenni óhajtanak, miért is ezuton kéri őket a szövetség, hogy elszállásolásuk céljából e hó 7-ig a szövetség irodájában jelentkezzenek.

Romaniába hoztak

a csekkésaló aradi ügynököt

Friedmann Andor a szatmári ügyészség börtönében.

(Saját tudósítónktól.) Mint ismeretes, Friedmann Andor, az aradi Lichtwitz likörgyár volt vezetője félmillió csekkésalást követett el Szatmáron. Friedmann a Moskovitz és Brunner cég nevét hamisította a csekkre és a szatmári bank a csekket rendben állította és a fél millió lejt kifizette. Csak néhány nap múlva derült ki, hogy a banknál bemutatott értékpapír hamis volt. A nyomozás megindult és a rendőrség megállapította hogy a hamisított csekket Stern Sándor mutatta be. — Stern aztán Kassán letartóztatták s őt bevallotta, hogy a csekket Friedmann Andor hamisította. — Ugyancsak Kassán sikerült Friedmann is letartóztatni és a két csekkésalót ma szállították át Szatmárra. A tetteseknél még jelentékeny készpénzt találtak, úgy, hogy a félmillió kárból háromszázezer lejt megtérül. Friedmann és Stern még számos szélhámos-ságot követett el Aradon, Nagyváradon és Szatmáron. A három város rendőrsége most nyomoz a két szélhámos bűneinek kiderítésére.

Mielőtt butort vásárol,
tekintse meg 18768
Bruckner huforgyár raktárait
Arad, Str. Ghiba Birta 16.
Cégtulajdonos: VAJNA ADOLF.

Kolozsvári flu merénylete Debrecenben

Rablási terv a debreceni személy-
vonat ellen.

Budapestről táviratozzák: A detektívek ma letartóztatták három 15—18 éves suhancot, akik a budapest—debreceni gyorsvonatnál akarták siklatni és azután a postakocsit, valamint a vonat utasait fosztották volna ki. A suhancok a ponyvaregények hatása alatt eszelték ki a tervet és az volt a szándékuk, ha terveik kivételre nem sikerül, akkor öngyilkosok lesznek. A főbűnös egy Sós Ferenc nevű bádogostanonc, aki az aszódí javítóintézetből szökött meg és Kolozsvárra ment, ahonnan azonban kiutasították.

Elfogtak Aradon egy templom- rabló cselédet.

A brádi templom fosztogatója az
aradi rendőrség kezére került.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap este érdekes körülmények között tartóztatott le az aradi államrendőrség egy brádi illetőségű leányt, aki két hónappal ezelőt bejárta a brádi templomba és onnan értékes kezszereket lopott el. — Zinner Vilmos aradi ékszerész úr. Metianu (Fornay-uocai) üzletébe tegnap este egy leány ment be és értékes, briliánsokkal kirakott arany fülbevalót kínált eladásra. Az ékszerész előtt gyamus volt a leány és azzal az ürügyvel, hogy a fülbevalót megvizsgálja, telefonált a rendőrségre, ahonnan Sitaru komisszár és Cornac detektív mentek el az üzletbe, ahol a várakozó leányt kerdőre vonták.

A leány zavarba jött és a kérdésekre bizonytalan válaszokat adott. Bekísérték a rendőrségre s közben a leány száz lejt ajánlott fel a detektívnek, ha szabadon engedi. A rendőrségen kiderült, hogy a leányt Jara Erzsébetnek hívják és a brádi csendőrség már régebben körözi templomrablás miatt. A kihallgatás alatt bevallotta, hogy a fülbevalót Simonetti állami tisztviselő feleségétől lopta el, akinek szolgálatban állott. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy a rovottmultu cselédleánynak még számos bűn terheli lelkiismeretét. A nyomozás megindult korábbi bűnmeinek kiderítésére.

Eladó Barosjenón!

Dr. László-féle ház.

All 6 szoba, fürdőszoba és egyéb hozzártartozóból, istálló, szin stb. Felvilágosítást ad:

I. Cretulescu

Banca Românească Arad.

Clemenceau még egy levelet intéz Coolidgehez.

Lehetetlennek tartja a washingtoni adósságrendező
egyezmény ratifikálását.

(Páris, szeptember 3.) Clemenceau fogadta az Avenir munkatársát és nyilatkozott a Coolidge elnökhöz intézett levelére vonatkozólag. Elmondta, hogy az Amerikai Egyesült-Államok elnökéhez azért intézte levelét, mert magányában megható levelet kapott, a mely kötelességévé tette, hogy Franciaország válságos óráiban ő is szót emeljen. A névtelen levélíró azt kérdezte tőle, hogy sirba akar-e szállani anélkül, hogy beavatkozzék a sorsdöntő órába. Az a véleménye, hogy közbelépése

kielégítette Franciaország minden barátját.

A világ minden részéről üdvözlő leveleket kapott és az amerikai légiónak azok a katonái is, akik a világháború alatt francia löbög alatt küzdöttek, köszönetet mondtak neki. Lehetetlennek tartja, hogy a francia amerikai adósságokra vonatkozó megegyezést ratifikálják. Kijelentette hogy valószínűleg még egy levelet fog intézni Coolidgehez, mert vannak még egyes kérdések, amelyeket a világ közvéleménye elé kell tárni.

Véget ért a román ujságírók jugoszláv-kirándulása.

Hazatértek a kiránduláson résztvett bucaresti-i és
erdélyi ujságírók.

(Cluj—Kolozsvár, szeptember 3.) Tudvalevőleg a jugoszláv kormány néhány héttel ezelőtt kirándulásra hívta meg a romániai ujságírókat. A kirándulásról ma hazatértek Ligeti Ernő dr., aki az erdélyi és hánsági kisebbségi ujságírókat képviselte, elragadtatva nyilatkozott a jugoszláv kormány vendégszeretetéről. A kirándulók több ízben felkeresték Trifkovic és Markovic miniszterek, akik behatóan informálták a romániai ujságírókat a politikai hely-

zetről is. Kijelentették, hogy rendkívül örvendenek Magyarország jugoszláviai orientációjának és legközelebb a budapesti ujságírókat is meghívják egy jugoszláv kirándulásra. A romániai ujságírók meglátogatták Ujvidéket, Karlovácot, ahol a patriarcha vendégei voltak, Zágrábot, Veldest, a dalmát tengerpartot, Raguzát, Katartot, kirándulást tettek a híres Lovcsen-hegyre és Szerajevon és Belgrádon keresztül érkeztek vissza.

A hajóslegény szerencséje.

Az elvált anya százötvenmilliós hagyatéka.

(Bordeaux, szeptember 3.) Rendkívül érdekes örökösödési ügy foglalkoztatja a város közönségét. Körülbelül husz esztendővel ezelőtt Matter A., a francia déli vasút technikai vezetője megnősült. Egy előkelő leányt vett el és úgy látszott, hogy a fiatal pár boldogan él. Egy fiu is született, akit Leon névre kereszteltek. A fiu születése után az asszonyka megismerkedett egy délamerikai férfivel, kölcsönös nagy szerelem támadt közöttük és a vége az lett, hogy békés megegyezést hoztak létre: Matter elvált a feleségétől, aki férjhezment a délamerikaihoz és elhagyta az országot. A kis Leon apjánál maradt. A válás után egy évvel a felesége távozása miatt valóságos burskomorrá vált férj meghalt és a kisfiu egy távoli rokonához került. Itt nevelkedett fel, majd iskolái elvégzése

után egy kereskedelmi hajóra került, mint rádiotelegrafista.

Az időközben férfivá növekedett Matter Leon most egy meglepő hírről értesült. Egy bordeauxi közjegyző tudatta vele, hogy édes anyja meghalt Amerikában és körülbelül 750.000 dollár értékű vagyont hagyott rá. Miután személyazonosságát már igazolta az amerikai hatóságok előtt, Matter Leon rövidesen birtokába jut a váratlan nagy örökségnek, amely egyszerre többszörös milliomossá tette. Az eset hírének elterjedése után ujságírók egész raja kereste fel a fiatal örökösöt, akinek nyakába körülbelül 150 millió lejt pottyant, a ki azonban némi rezignációval jelentette ki az ujságíróknak:

— Szívesen lemondanék a nagy örökségről és sokkal boldogabb lennék, ha csak egy percig beszélhettem volna édesanyámmal.

Szélhámos a lebergi román követségen.

A „vezérigazgató ur“ felültette a lebergi román
konzult. — Elfogtak egy hirheft világcsalót.

(Saját tudósítónktól.) A nyugel bűnügyi rendőrség megbízottai tegnap egy szeniális világcsalót szállítottak el Párkány községből. A világot bámulatba ejtő szélhámosok között első hely illeti meg a Giudó, Hirsch, Holló s még sok nevel, rendkívül elegáns megjelenésű és hat nyelven beszélő ember, aki felett a lengyel igazságszolgáltatás fog itélkezni. Eredeti nevén Hirsch Gézának hívják s életrajzából csak egy pár érdekesebb adatot ragadunk ki.

Egy napon egy hatalmas Fiat-kocsit állott meg a varsói magyar konzulátus épülete előtt. Egy rendkívül elegáns öltözött ur szállt ki az autóból, bement a konzulátus épületébe és rövid tartózkodás után sorra látogatta a varsói előkelőségeket, mint a Nemzetközi Duna-Lloyd társaság vezérigazgatója. Mindenütt azt mondta, azért jött Lengyelországba, hogy a magyar és a lengyel állam között szoros kereskedelmi kapcsolatot létesítsen. Eljutott Konstantiná

akkori miniszterelnökhöz is, akinek tetszését annyira megnyerte, hogy meleg ajánlólevelet kapott tőle. Ezzel az ajánlólevéllel aztán már könnyen dolgozott Hirsch-Holló. A gyárosok, földbirtokosok és egyéb gazdag emberek örültek, ha a vezérigazgató urat pillanatnyi pénzzavarából nagyobb összegekkel kisegítették. De neki ez kevés volt. Iratokat szerzett és egy nagyobb amerikai bankhoz megbízottjának adta ki magát és dollárkölcsonök közvetítésére vállalkozott. Akik igénybe akarták venni a kölcsönt, azoktól előzetes kiadásokra 1000—5000 dollárt vett fel. A lengyel hatóságok véleménye szerint, ilyen módon több mint egy fél millió dollárt kitevő összeget csalt ki.

A vezérigazgató ur nemsokára villát vásárolt Varsó közelében. Megnősült és nagyszámu cselédséggel rendelkezett. Végre a kifosztott emberek észbe kaptak és feljelentést tettek ellene. A vizsgálát megindult, de ő megígerte, hogy az ügyeket hamarosan elintézi és mindössze az történt, hogy az utlevélét vették el tőle. Hirsch azonban elutazott Lembergbe és az ottani román konzultól valami ügyes trükkel utlevélet csalt ki. Az utlevéllel aztán megszökött és hónapokon keresztül három ország rendőrsége nyomozott utána. Most derült ki, hogy Párkányban tartózkodik, ahol letartóztatták. Hirsch tiltakozott a kiadatása ellen, mert kijelentette, hogy cseh állampolgár.

Kiderült azonban, hogy a szélhámos lengyel alattvaló, akit hazája törvényei szerint fognak meg büntetni. Beismerte, hogy Magyarországon felesége van, így bigámia miatt is eljárás indul ellene.

Művészek a vásznon.

Hányszor játszanak a leghíresebb
filmszínészek és színésznők évenként?

Egy német filmujság statisztikát közöl arról, hogy a leghíresebb filmszínészek és színésznők évenként hányszor játszanak. A statisztika szerint olyan kitűnő nevek, mint Fern Andra, Lily Damita, Lucie Doruine, Eszterházy, Agnes, Mary Johnson, Lya Mara, az elmúlt évben csak egy új filmben kaptak szerepet. Korda Mária, Xenia Desni és Lane Hall két filmben játszottak az elmúlt évben. A férfiszínészeknél is hasonló a helyzet. Paul Richter, Hermann Thimig, Karl de Vogt és Klein Rogge csak egyszer szerepeltek az elmúlt évben, míg Luciano Albertini, Aldini, Bassermann és Klöpfer két új filmben játszottak. Érdekes, hogy a legnépszerűbb német filmszínész, Conrad Veidt egyetlen új filmben sem játszott az 1925. évben. A szereplés rekordja Herman Picha, egy eptözdszínész tartja 16 új szereppel. Ezzel szemben 134 elsőrangú német filmszínész csak egy filmben kapott szerepet.

H I R E K.

— Mária királyné meglátogatta Bratianu Jonelt. Bucurestiből jelentik: Mária királyné tegnap autókirándulást tett Bratianu Jonel floricaai birtokára, ahonnan ma a fővárosba érkezett.

— A külügyminiszter kitüntetés. Bucurestiből jelentik: Csehszlovákia bucuresti-i követe ma átnyújtotta Mitilineu külügyminiszternek a Fehér Oroszlán rendet, amely a legmagasabb csehszlovák kitüntetés.

— Trancu Jasi miniszter Clujon. Clujról jelentik: A cluji iparos tanoncotthon ünnepélyes felavatása vasárnap lesz Trancu Jasi munkaügyi miniszter jelenlétében. A cluji iparosszervezetek ez alkalommal módját keresik annak, hogy a munkaügyi miniszter tudomására hozzák sérelmeiket és azok orvoslását kérik.

— A beteg Rakovszky Iván helyettese. Budapestről táviratozzák: A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével a Clujon betegen fekvő Rakovszky Iván belügyminiszter betegségének elhúzódása miatt gróf Csáky Károly honvédelmi minisztert bízták meg.

— Tömeges névváltoztatások. Bucurestiből jelentik: A hivatalos lapnak ugyszólván minden egyes számában teljes oldalakat foglal el az idigen nevű román polgárok kérvénye, akik nevüket románosítást kérvényezték. A hivatalos lap legutóbbi száma is harminckilenc ilyen név-románosítást tartalmazott közöl s ezek között különösen a régi királyságban élő német nevű egyének szerepelnek. Igen sok azonban a görög és francia, sőt egy-két magyar is akad. Érdekes azonban, hogy ezek nem a névmagyarosításra emlékeztető formában történnek meg, amennyiben egyetlen esetben sem marad meg változatlanul az illető kezdőbetűje, sőt gyakori eset, hogy a vezetőkénvvel a keresztnév is megváltozik. Toma Petrache bucuresti-i mérnök például Ioan Ionescu névvel cserélte fel családi nevét, Feldmann Leon gyáros Feldea Demeter és Anton Grün Grinescu Vingil lett. Igen sok esetben azonban megmarad a családi név, mindössze a jellegzetes „cu" jön hozzá.

— Nem lesz fém munkás-kongresszus Resicán. Bucurestiből jelentik: Az erdélyi fém munkások küldöttsége Fluera János vezetése alatt ma megjelent a belügyminiszteriumban és engedélyt kért, hogy Resicán fém munkás-kongresszust tarthassanak. A belügyminiszterium visszautasította az engedély teljesítését.

— Bedeus Zelmá bárónő halála. Nagyszébenben elhalt 68 éves korában Lomnizi Meltzelné született Bedeus Zelmá bárónő. Férje, a régebben elhunyt Lomnizi Meltzel a régi Magyarország közéletének egy kiváló alakja volt, akit mint jogakadémiai tanárt képviselővé választották, azután Pozsonyban országos kamarai titkár volt, honnan 1899-ben újra Nagyszébenbe került, az erdélyi legnagyobb német pénzügyintézet, a Bodenkreditanstalt igazgatói székébe. Az elhunyt bárónő halálhíre Aradon is mély részvétet keltett.

LEGUJABB.

Borzalmas gyermekgyilkosság Békésgyulán.

(Saját tudósítónk éjjel érkezett távirata.) Bestiális kegyetlenség-gel elkövetett gyilkosság történt ma Békésgyulán. Kratsz Lajos d. tani bönkereskedő öt éves fiacskáján a londoni hasfelmetszők borzalmas mintája szerint, felmet-szett hassal, levágott végtagokkal

halálták a Körös partján, ahol a szerencsétlen kis áldozatnak zseb-kendővel volt betömve a szája. — Az azonnal megindított nyomozás szerint a tettes — aki 29 év körül, szurós tekintetű, sovány fiatalember — Kétegyházaán át a román határ felé szökött.

Borzalmas vihar harminchat halottal.

Barcelonából táviratozzák: Barcelona környékén ma pusztító vihar dühöngött, amely eddig felbecsülhetetlen károkat okozott. A katasztrófális esőzésnek harminchat halott áldozata van. Közülük egy nagyiparos, aki autómobilon érkezett Barcelonába. A nagyiparos, a felesége és öt gyermeke elpusztultak. Az áradás a barcelona-valsaciai vasuti vonatot töltéséig annyira megrongálta, hogy a gyorsvonat kisiklott. A szerencsétlenségnek tíz halott és harminchat súlyosan sebesült áldozata van.

— Nem történt merénylet Csepelen. Budapestről táviratozzák: A budapesti tűzoltóparancsnokság ma terjesztette elő szakértői véleményét a csepeli löszterán robbanásának ügyében. A jelentés szerint a katasztrófát vagy öngyulladás vagy pedig gondatlanságból keletkezett tűz okozta, de semmi körülmények között sem mesterségesen előidézett robbanás.

— Halálozás. Kraft Elluska folyó évi szeptember hó 3-án 11 éves korában elhunyt. Temetése e hó 4-én délután 5 órakor lesz a Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos-u.) 96. számú gyászházból.

— Elhalasztott tárgyalás egy rossz fordítás miatt. Clujról jelentik: A Romániai Népszava című szocialista lap a besszarábiai Morarescu per tárgyalása után rendkívül éles hangú cikkben támadta a bíróság felmentő ítéletét. A cluji hatodik hadtest hadbírósa izgatás címen perbe vonta a cikk szerzőjét, Hofier Géza párttitkárt. A tárgyalást ma kellett volna megtartani, azonban a bíróság túlságosan agresszívnek találta a cikk román fordítását, ezért elhalasztotta, hogy új hites fordítót biz meg az inkriminált cikk lefordításával és a tárgyalást einapoltja.

Az Aradi Általános Takarékpénztár új páncéltresorját, Jakabffi si Comp.
pénzeszközény és banktársasággyér, Temesvár készítette.
10376

— Öngyilkos lett a volt török szultán felesége. Kairóból táviratozzák: Mohamed Wahid Eddin, volt török szultán felesége ma öngyilkossági szándékából a Nilusba ugrott, de a közeli hajósok észrevették és kimentették. A volt szultán felesége afölött való elkeseredésében követte el tettét, hogy nagyon csekély összegű apanázst kapott.

GROSS és RENDY
modern uriszabósága
Arad, új Neuman-ház.

— Szünetel a vízszolgáltatás. Értessítjük a t. közönséget, hogy folyó hó 4-én este 10 órától reggel 5-ig a vízszolgáltatás új fűcsöbekötés miatt az egész város területén szünetelni fog. Uzinelor Comunale.

— Felhívás! A fűszertiskereskedők szindikátusa értesíti összes tagjait, hogy folyó hó 5-én délelőtt 11 órakor a Központi szálló nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tárgy fontosságára való tekintettel szives megjelenésüket kéri az Elnökség.

— Orvosi hír. Dr. Mager szülész, nőorvos, rendelőjét áthelyezte Bul. Reg. Ferdinand 15. sz. alá (Postgayház.)

Makzók, imakönyvek Kerpelnél.
— Őszi divatlapok állandó nagy választéka Naményinál.

— A Városi Zeneiskolába beiratkozások szeptember 1—4-ig.

Müttermüller zenetanárnál tanítás október elsején kezdődik.

Legjobb kreppapírok Kerpelnél.

— Deutsch tánciskoláját megkezdi szept. hó 8-án a városligeti polgári lövészegegyület termében.

— Kitelepítik a pesti vurstlit. Budapestről táviratozzák: A székesfőváros tanácsa egyik legutóbbi ülésén határozta el, hogy a Városligetben levő ugynevezett „vurstlit“ kitelepíti és az ott lévő mutatványos bódékat lebontják. A vurstli-rész megszüntetésének városrendezési okai vannak, részint az Andrássy-ut meghosszabbítása, részint pedig a Széchenyi-fürdő strandfürdőjének építkezése. A vurstli át fog kerülni a Népligetbe és a bódék ott való felépítését rövidesen megkezdik. A lebontás már a mai napon kezdetét vette.

— Véresre vertek egy aradmegyei vendéglőt címen megjelent közleményünkre egy szemtanu a következőkben világítja meg a tényállást. Sándor Mihály vendéglős táncengedélyt kért a jegyzőtől, amelyet az a törvény szerint megtagadott. Erre Sándor rendkívül agresszív módon követelte az engedély kiadását, az asztalt verte, sőt neki akart támadni a jegyzőnek. Erre a jegyző az épen jelen volt bíró segítségével megíékezte az izgága embert, akit végül közös erővel kituszkoltak a jegyzői hivatalból.

Xénia hercegnő.
Pazar kiállítású dráma.
GEORGE KOLLIN-nal
Bemutatója ma, szombattól az
Apolloban.
Az előadások 1/25, 6, 1/28 és 9 órakor.

Elkészültek

az apró-pengők.

(Budapest, szeptember 2.) Általános érdeklődéssel várja a magyar közönség a most kibocsátandó új pengő bankjegyeket. A bankjegyeket most nyomják a Markó-uccai pénzjegynyomdában és a tervezést külön művészeti bizottság irányította. A pengőbankjegyeket Halbing Ferenc iparművészeti tanár rajzolta, aki körülbelül 25 esztendő óta minden magyar bankjegy és bélyeg-tervezés lyázat első díjnyertese. Az új magyar bankjegy alakja hosszukág, mint a dollárbankoké és első oldalukon a magyarság személyi reprezentánsai, másik oldalukon pedig a magyar kultúra emlékei tűnnek szembe. Az ötpengős bankjegy első oldalán Kossuth Lajos, a tízpengősén Deák Ferenc, a huszpengősén Széchenyi István, az 50-esén II. Rákóczi Ferenc, a százasán Mátyás király, az ezresén Szent László arcképe lesz. A hátsó oldalakon az ötösén a Halászbástya, a tízesén a parlament palota, a huszasán a Lánchíd, az ötvenesén Mészölymek a Szépművészeti Múzeumban levő balaton tája és a százasán a királyi vár áll. Minden bankjegyen védőalanyomat lesz, hogy nehezebben lehessen hamisítani. Ez a nyomtatás adja meg a bankjegyeknek a szíves bel karakterét, így az ötös barna, a tízes zöld, a huszas kék, az ötvenes lilás lesz. Az 5—50 pengős bankjegyek már készen vannak és a legközelebbi napokban már forgalomba is kerülnek. A nagyobb értékű bankjegyeknek még folynak a színp próbák. A bankjegyek papírjai is magyar gyártmányú, amennyiben a díszgyőri papírgyárban készült.

Budapestről táviratozzák: Október elsején az állami hivatalokban életbelép a kötelező pengőszámítás. Az új ércpénzek részben már elkészültek.

Művészet.

* Medgyaszay Vilma, a csodásan nagyszerű díző, ma, szombaton este fél 9 órai kezdettel tartja első estélyét a nyári szinkörben. Medgyaszay műsorában a legkiválóbb számok szerepelnek. Zongorakisérője Török Emil, a clujjak jeles fiatal karmestere. Jegyek előre válthatók a téli színház pénztárában. Helyárak: földszint 62—102 lej, emelet 30—50 lej.

* Nagy Géza fényképész műterme Aradon (ünnep- és vasárnapokon) d. e. 9-től 1-ig, d. u. 3-tól 6-ig van nyitva.

A fellábu ember bravurja

Nagyszerű uszóteljesítmények.

Zürichből táviratozzák: A Bodeni-tavat ma Laggie ravensburgi közművesmester kétszer átusztta. Délelőtt 10 órakor startolt Meersburgból és délután fél 3 órakor érkezett Konstanzba. Fél órai pihenő után újból nekivágott a merész útnak és bár a tó erősen hullámozott, vállalkozása ezúttal is sikerült. — Bécsből táviratozzák: Pollák Ottó bécsi kávéfőző, aki a világháborúban egyik lábát elvesztette, ma átusztta a millstait-tavat. A szép teljesítményt uszót kávéfőző az uszásnál csak a kezét használta.

Hollós Vacuum Cleaner
Arad, Str. Barltin 39. (Rákóczy-u.) Telefon 813.

KÖZGAZDASÁG.

A lej hatalmas javulása.

(Saját tudósítónktól). A lej újabb erőteljes javulása pénzügyi körökben is általános feltűnést kelt. Amikor az Averescu-kormány átvette a kormányhatárait, a román valuta minden eddigi siralmas helyzeténél kedvezőtlenebb stádiumban volt. Emlékeztetés még Aradon is az a pánik, amely a lejnek Zürichben 1.60-ra való zuhanásakor keletkezett. Az aradi deviza piacon ekkor ugrott fel egy dollár értéke közel 350 lejre. Azután következett egymásután a lej rohamos javulása. *Lepadatu* pénzügyminiszter lej-javító akciója nem várt eredménnyel járt. Az elmúlt esztendőben is bekövetkezett az aratási idő táján a valuta értékemelkedése. De ilyen rohamos emelkedésre senki sem számított. A külföldi román követtségek pontosan eleget tettek az uszításnak, s mihelyt a legcsekélyebb lanyhulás mutatkozott, már intervenáltak. Az volt a kitűzött cél, hogy a lej zürichi paritásba érje el a 2.50-es árfolyamot és ezen a kurzuson stabilizáltassék. Egy hónappal ezelőtt nyolc-tíz pontos szökkenéssel feljutott a lej a 2.50-es zürichi árfolyamra, de egy hét múlva már visszasett ismét 2.40-re. Körülbelül ezen a kurzuson állott a múlt hét végéig. Ekkor azonban ismét ugrásszerű javulás következett. Előbb 2.47-re, azután 2.52 és félre, tegnap 2.57 és félre, ma pedig 2.60-re szökkenett fel a lej.

Ez az újabb rohamos javulás már magának a kormánynak a számításait is meghaladja. Ez az az állapot, amikor már sok a jóból. Mert amennyi hátránya van a nagyon kedvezőtlen kurzusnak, ugyanolyan kára mutatkozik az abnormisan magas árfolyamnak. Amott a behozatal, emitt a kivitel érzi hátrányosan az erőteljesebb kilengést. A lej újabb hatalmas javulása nyomán természetesen valóságosan zuhantak az aradi devizapiacra is a valuták értékei. A két hónap előtt még ötven lej körül járó svájci frank 36-ra esett, a francia frank — dacára a világra ritásban mutatkozott némi javulásnak — a 6 lej alá került. Arra nem volt példa évek óta, hogy az angol font az 1000 lej alá esett volna. A cseh korona sem ér már 6 lej és a legérdekesebb, hogy Aradon majdnem egyenlő az értéke a cseh koronának a francia frankokkal. Budapestben 350 koronánál többet ér a lej és Bécsben is hasonló a kurzusa a román valutának. De legérdekesebb a helyzet a dollárnál. Az amerikai bankjegyet két hónap alatt több mint 150 lej értékcsökkenéssel 200 alá került.

Zürichben 2'60, Párisban 16.65 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember 3.) Pénz: Márka 47, holland forint 73, dollár 201, angol font 960,

francia frank 5.90, líra 7, cseh korona 5.80, magyar korona 360, dinár 3.30, schilling 28, svájci frank 38. Árú: Márka 48.50, holland forint 80, dollár 203, angol font 985, francia frank 6.25, líra 7.40, cseh korona 6, magyar korona 350, schilling 28.70, svájci frank 39. — *Kifizetések:* Berlin 48.75, Amsterdam 82.10, Newyork 204, London 993, Páris 6.32, Milánó 7.60, cseh korona 6.06, magyar korona 347, dinár 3.62, Bécs 28.90, Zürich 39.50.

Zürichi tőzsdévitás. (Szeptember 3.) Berlin 123.25, Amsterdam 207.60, Newyork 517.75, London 2514.50, Páris 15.52.50, Milánó 19.25, Prága 15.32.50, Budapest 72.50, Belgrád 9.12.50, *Bucuresti* 2.60, Varsó 57.50, Bécs 73.20.

Zürichi tőzsdézárlat. (Szeptember 3.) Berlin 123.27.50, Amsterdam 207.50, Newyork 517.75, London 2514, Páris 15.30, Milánó 18.86.25, Prága 15.35, Budapest 72.45, Belgrád 9.12.75, *Bucuresti* 2.60, Bécs 73.13.75.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Szeptember 3.) *Kifizetések:* Páris 6.08, Berlin 48.60, London 977.50, Newyork 201.25, Milánó 7.50, Zürich 39, Bécs 28.60, Prága 5.90, Budapest 28.50. *Valuták:* Napoleon 820, márka 48.50, leva 1.52, török líra — angol font 980, francia frank 6.20, svájci frank 39, líra 7.20, dinár 3.60, dollár 203.50, lengyel zloty 20, schilling 30, magyar korona 30, cseh korona 6.05.

= Mai hetipiac. A mai hetipiac árai a következők voltak: burgonya 3-4 lej, hagyma 4-5 lej, tehénturó 14, juhturó 56, vaj 100-140, körte 16-20 lej, szilva 12 lej, szőlő 18-20 lej, zöldbab 14 lej kilogrammonként, tojás 2.80 lej darabja, kalarábé 1 lej, kelkáposzta 1-3 lej, fejes káposzta 3-9 lej fejenként, paprika 20-30 bani darabja, tölteni való paprika 1 lej, bab 8 lej, tej 6-7 lej, tejföl 30-40 lej literje, zöldség 2-4 lej csomója. A baromfiárak: sovány liba 130-200 lej, sovány kacska 80-130 lej, tyúk 110-150 lej, csirke 40-120 lej párja, kövér liba 160-320 lej, kövér kacska 100-160 lej darabja. A gabona- és állatpiaci árai változatlanok.

MOZI.

xx Két előadás az aradi marosparti mozgószínházban. A marosparti mozgószínház tudatja a n. é. közönséggel, hogy máától kezdve két előadást tart naponta. Első előadás kezdete este 8 órakor, a második előadás fél 10-kor. Szombat és vasárnap „Newyorki banditák” című nagy detektívdráma kerül bemutatásra.

xx „Xénia hercegnő” filmbemutató ma, szombaton az aradi Apollóban. Apa, anya és gyermeke mellékcímét viseli az a kiváló film, amely ma kerül bemutatásra az aradi Apolló publikuma előtt. A darab főszereplői

Andrei Nox, Max Sudian, Sarl Vanel és Georj Kollin, akinek filmérzékető tehetsége a „Königsmark” című nagyszerű filmben nyilvánult meg a legeklatánsabban. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Páris csillaga” ma utoljára az aradi Urániában. Közkívánatra került műsorra a „Páris csillaga” című nagyszerű film, amelynek rendezője Kertész Mihály kiváló ötletekkel fűszerezte az izgalmas cselekményt. A főszereplő Lili Damota ragyogó filmjelenség, aki nagyszerű felfogásban játssza meg szerepét. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx Az aradi Uránia vasárnapotl mutatja be a „Zorro” című nagyszabású kalandorfilmjét, mely Douglas Fairbanks legnagyobb feltűnést keltő filmje.

FIGYELEMI

Felhívom a t. szülők figyelmét, hogy az iskola beiratások alkalmával el ne müsszák felkeresni

WURZEL Testvérek

sapkakészítő üzletét Arad, Arpád-tér 1. sz. a zsidótemplommal szemben, hol legelőbb és legfinomabb kivitelben mindenféle **diáksapka beszerezhető.**

Rádió-műsor.

— Szeptember 4. Szombat. —

Bécs—Graz. 11. Hangverseny. 16.15. Stankovits Hella énekművésznő hangversenye zeneművészek közreműködésével. — 19.45. A „Csárdáskirálynő” Kálmán-oppert előadása. Befejezésül Jazz-band.

Milano. 21.12—23. Operarészletek. — 23—23.30. Jazz-band.

Breslau. 16.30. Zenekari hangverseny. — 20. Operaelőadás. — 22.30—24. Táncczene.

Róma. 17.30—19. Jazz-band. 21.15. Zenekari hangverseny szólistával.

Bern. 1—17.30, 20.30, 21.20, 22.05. Zenekari hangverseny. — 22.30. Táncczene.

Lipce. 20. Operaelőadás. — 22.30—24. Táncczene.

Frankfurt a. M. 16.30. Hangverseny. — 20.15. „Die Lokalhahn” előadása. Befejezésül táncczene.

München. 14.15. Hangverseny. 16.30. Kvarlett. — 19.15. Tarka-estély. — 20.30. Kabaré. — 21.15. Népies hangverseny. — 22.30. Szórakoztató hangverseny.

Zürich. 15.16. Zenekari hangverseny. — 17.30. A harmonika-egyesület hangversenye. — 19. Harangzugás Zürich temetőiából. — 20. Népies hangverseny.

Budapest. 9.30, 12, 15. Hírek és közgazdaság. — 16. A szociális missziótársulat előadása. — 17.30. A Király Színház zenekarának hangversenye Nagypál karnagy vezényletével. — 20. A „Szabinók elrablása”, Schöntan bohózatának előadása. — 22. Murgács Kálmán dalszerző magyar dalokat énekel.

Felelős szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Romul Giurgiu.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közölték nem vállalják felelősséget.

NYILATKOZAT.

E lapban közölt „Arad-Gájban megverték egy aradi gyarost” című cikket visszavonom és a benne megnevezett uraktól bocsánatot kérek.

5386

A cikk informátor.

ÉRTESÍTÉS.

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy Aradon, Str. Eminescu (volt Deák Ferenc-uca) 30. szám alatti Ortutay-palotában levő „SIMPLON” (Róth-féle)

fűszer- és csemege-üzletet

átvettem. Állandóan elsőrendű fűszer- és csemege-árak kaphatók a legpontosabb kiszolgálás mellett. Szives pártfogást kérek.

„AGNES” 5365
fűszer- és csemege-üzlet tulajdonosa.

Leánytan- és nevelőintézet

HANAUSEK—STONNER,

L. Wien, Weiburggasse 10—12.

Alapítva 1883-ban.

Öt nép- és három polgári iskolát osztály-, továbbképző tanfolyamok, internátus, jeltanulmányok, cserkész, nyelvtan, csemege- és fűszer-tanfolyamok. Alapostest és szellemi munka

Urileányok!

Tökéletesen megtanulnak szabni és varrni a közben saját ruhájukat készíthetik a „SYLVIA” szalonban. Arad, Str. Bucur (Eötvös-uca) 4. szám. Ugyanott francia és angol munkák feltűnő olcsón készülnek.

Üzlethelyiség

a volt Weitzer-uccában, a főposta tőzomszédságában, berendezéssel együtt, 40.000 lejért **ELADÓ.**

Megbizott:

Uranul Iroda Arad, főpostával szemben.

Sarok magánház

a volt Kossuth-uccához közel, átvehető 8 szobás szerényebb kis lakással, szép telekkel, 260.000 lejért eladó. Átvehető teher 85.000 lej.

Bővebbet:

Uranul-Iroda Arad, főpostával szemben.

Kifutó fiu

nappalra

jó fizetéssel azonnal felvétetik. — Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Megérkeztek! **A. Gagniere & Co. Ltd.** London

18722

világhírű különlegességei őszi és téli szövetekben.

I. SCHUTZ

ARAD, Strada Eminescu (Deák Ferenc-u.) 28—30

APRO HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk. — Minden szövegértéssel 4 lej — napi, vasárnap 5 lej. — Vastagabb betűvel 8 lej, illetve 10 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szöveget aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket 4. n. 5 óráig vesztünk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 60 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést elutasítsa, amelyik tartalmánál fogva eredetileg aláhúzásban nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztatja, illetve helyesbít. * * * * * Hirdetéseket telefon útján is felvehetők, telefon szám: 151. * * * * *

Alkalmazás.
SUCHE womöglich Reichsdeutsches Fräulein zu meinen 3 und 6 Jährigen Kindern. Lily v. Prepeliczay. Scuita. Juidetul Timiş. 5335

TAKARITÓNÓ délelőtt 7-10-ig felvétetik jó fizetéssel. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5375

UJSZÜLÖTT mellé gyermekszerebbő nő azonnal felvétetik. Arad, Erzsébet-körút 42. II. em. 14. 5374

EGY jobb nő hároméves gyermekével elmeire mindenestől fűződnék. Cim Arad, Str. Remus No. 7-21. (v. Virág-ucca.) 5382

HÁZMESTERPÁR, idősebb felvétetik. Asszony háztartásban segítkezik. Kneffel szénüzlet Arad, Bul. Regele Ferdinánd I. 27. 5385

KIFUTÓ FIU nappalra jó fizetéssel azonnal felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 600

Ellátás.

TELJES ELLÁTÁSBAN részesülhet magános urinónél két intelligens hivatalnoknő, ugyanott ZONGORATANITÁSBAN részesülhetnek kezdők és haladók. Felvilágosítást ad szíveségből Renaissance divatruház Arad, Str. Bratianu. 10376

Ingatlan.

1440 NÉGYSZÖGÖL szállóhely eladó. Érdeklődni Damian Alexnél Arad, Str. Dor. banilor 67. 5364

ELADÓ ház, amely áll üzlet-, kocsma-helyiségből és megfelelő lakással, az aranybánya közelében. Érdeklődni lehet Koszta Jenő tulajdonosnál Kreccsun esd. Déva mellett. 5342

Vétel és eladás.

MERECSEPLŐ purifikátor Hoffner és Schrantz gyártmány eladó. Rovine (Magyarpécska) 828. Kovács Mihály. 5369

ASZTALOK, székek, könyvszekrény, íróasztal, antik butorok, bőrfofók, szőnyegek, vitrin, vitrin tárgyak, férfikabátok, plüsch sezlon és aszalterítők, nyug. ág. függönyök, nyári paplan, komplett szobaberendezések, képek, fotelok, mosdók, trimó, tükrök, 7 fiókos szekrény, dísztárgyak, álló villanylámpák, gyer. mekkocsik, stélási, létraszék, paravan stb. eladók. Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

COMPLETE modern, 12 személyes ezüst evőeszköz, mahagoni ettnivel jutányos áron eladó. Cim Rudolf Mosse hirdetőben. 10376

KIS Ford teherautó kerestetik megvételre. Plesz nőruha áruházában Arad. 10376

ANTIK BUTOROKAT, különböző szobaberendezéseket, egyes butordarabokat, íróasztalokat, székeket, parzsa- és gyári szőnyeget, fehérneműket keresek sürgősen bizománya s azok gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

Mielőtt utazási jegyelt beszerezné, saját érdekében kérjen irodámban árajánlatot. — Utazási jegyeket jelentékeny ármegtakarítással szerez be. — Jegyvétel nem kötelező! — Felvilágosítások díjtalanul!

EZÜSTÖT, pianót, zongorákat, szőnyeget magas áron veszek. Salon Artistique Arad, Fischer Elliz-palota, Antik butorok részletre kaphatók. 2801

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 800

Egy vág prima minőségű eseh vészon 650 lej!

Férfi és nő szövetek, paplanok, ágynemű vészonok, damasztok, zsebkendők, férfi és nő harisnyák készíthető olcsó árakon kaphatók!

RIPPNER és BENKŐ textil és vászonáru fizetésben Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-u.) Vászon és siffon maradékok állandóan kaphatók.

Buzsákban,

32 kat. hold, elsőrendű szántóföld, esetleg több évre bérbeadó.

Kizárólagos megbízott: Györfy „MUREŞ” Irodája Arad, Str. Unirel.

Beszerezés előtt keresse fel
Dr. Groszman Alfrédné szőnyegszövő-műhelyét
Arad, Strada Moise Nicoara (v. Petőfi-ucca) 17. sz. Szőnyeg elereti perzsa minták után készülnek, valódi keleti jelleggel, elsőrendű minőségben. Rajzolt minták, angol felvételre alkalmas és egyéb anyagok házi szővéséhez. Régi perzsa szőnyegek szakkereskedés javítása.

Fischer János hölgyfodrász, manikűrterem és modern hajmunka vállalata, Arad, Calea Banatului bubihajvágás, vizondolatlo, parókák, transformatioh, hajrészek (v. Asztalos S.-u.) 12. sz. és hajfonatok leg-losobbban. Hajat veszek. Tanuló fiúk és lányok felvételtnek.

A Beocsini Cementgyári Unio prima selypi portlandcementjét 8 napon belül minden mennyiségben a legmésékeltobb áron szállítja kizárólagosan:
BOROS & CZUCKER ARAD.
TELEFON 952. szám. Sürgőnyelm: BOROSFA.

Elsőrendű anyagból, sa- férfi, női és gyermekcipők leg-losobbban szerezhették mühelyben készült
Kaupert Adám olpüzletében Arad, Str. Emineson (Deák F.) 20-22.

Cementtetőcserépgépek, továbbá gépek, üreges betontömbök, beton- és salaktéglák, cementlapok, stb. előállítására. Formák: csövek, kutgyűrük, lépcsők, stb. készítésére. Betonkeverőgépek. Prima cementfestékek. Complete asbestcementpala-gyári berendezések (ETERNIT) stb. azonnal szállit raktárról:
„MODERNA“
Építőipari-gépek és Radiator R.-T. Brasov, Kis-ucca 12. :-: Telefon 5-78. sz. 2778
Mielőtt gépeket vásárol, tekintse meg gazdagon felszerelt raktárunkat. Prospektusok és költségvetések díjmentesen.

KRISZTA
női divatszalon Arad
uj Neuman-ház II. e.
Készít elegáns francia és angol toaletteket jutányos áron. 5146

Házvevők figyelmébe!

Feltűnően olcsó úri magánház, modern 8 szobás lakással, fürdő és eseléd szobával, házmesteri lakással, amely kétoszládnak is kitűnően alkalmas, Arad legforgalmasabb fő-uccájában van, parkirozott udvar és gyönyörű gyümölcsös kerttel, 10 napon belül az egész házat vevő elfoglalhatja, minden elfogadható árért családi okok miatt, sürgősen eladó, a legmészekbbmenő kedvezményes kifizetési feltételekkel.

Kizárólagos megbízott:
ifj. Kovács Ügynök
Arad, Str. Take Ionescu No. 2. (v. Sárosi és Batthyány-u. sarok.)

NA HALESTÉLY
Kévés Lajos
vendéglőjében
Arad, Str. Fabricool (Gyár u.)
Nyitva reggel 3 óráig.

Uj butorhitel!
részletfizetésre.
Ebédő, háló, fa- és vasbutorok, diványok, mairacok, ágybetétek, Eden pamlagok, zongora, varrógép, írógép stb.
CAROL GARAI
MAGAZIN DE MOBILE.
Arad, Plața Avram Iancu 10.

Feltűnően kényelmes úri magánház teljesen alapincézve.

Varjassy Lajos-ucca mellékucájában, gyönyörű szép 4 szoba, veranda, kényelmes cselédszoba, fürdőszoba, kényelmesen berendezve, teljes komforttal, kényelmes házmesteri lakás, söfőr lakás, autogarázs, szerszám kamrákkal, automosáshoz szükséges (bevezetett) vízvezeték csapokkal, gyönyörű szép szőlős és gyümölcsös kerttel, családai okok miatt sürgősen eladó. Vevő azonnal beköltözhet. Kizárólagos megbízott: ifj. Kovács ügynök Arad, Str. Take Ionescu 2. volt Sárosi és Batthyány-u. sarok.

Belvárosi modern
8 szobás lakás és ugyanott 2 szobás butorozott lakás
kiadó.
Bővebbet: Donáth textilüzlet Arad, Str. Mețianu (templom épület). 5354

Szilvaizt,
elsőrendű, vastagon befűzött árut nagyobb tételekben, új bükkfahordókban eladásra bocsájt
Bäumel, Steiner és Tsar-t. LUGOJ, Jud. Severin.

Ne kótya-vetyélje el holmiját!
Sokkal jobb árat kap érte, ha az „Aradi Közlöny” apróhirdetése között kinalja eladásra
Telefon: 151.